SVOBODA

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 129. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 12, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ЛИПНЯ 1989 Ч. 129. РІК XCVI.

[ПРЕДСТА]ВНИКИ УНР СКЛАЛИ ПОКЛІН ШЕВЧЕНКОВІ

Представники УНР перед пам'ятником Шевченка (зліва): д-р А. Чопівський, д-р В. Жила, проф. П. Одарченко.

Вашінгтон (В. Жила). — Дня 13-го червня ц.р., за три дні до початку нарад Десятої Сесії Української Національної Ради Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі, врочисто покладено вінок під пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні. На вінку з живих квітів, майстерно прикрашеному національними кольорами, зорів напис: „Нашому генієві на 175-річчя з дня народження — Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі". Вінок поклали проф. Петро Одарченко, д-р Андрій Чопівський і Володимир Жила, керівник Ресорту Культури й Науки Уряду УНР в екзилі. Вашінгтонська українська громада підтримала це врочисте відзначення, не зважаючи на непевну погоду й не зовсім зручний час. Серед присутніх були Софія Чопівська, Орися Жила, проф. Михайло Борецький з дружиною Галиною, Микола Француженко, керівник українського відділення радіо-мовлення „Голосу Америки", д-р Джеймс Мейс, директор Конгресової комісії для розслідження голоду в Україні, редактор Дмитро Корбутяк, Микола Базилюк, Юрко Милко.

Під час цієї урочистости, у декого з присутніх напевно з'явилися в пам'яті славетні події з 27-го червня 1964 року, що записалися в історію, як український день у Вашінгтоні. Стотисячна українська громада прибула тоді до столиці Америки, щоб бути свідком великого національного й культурного тріюмфу — врочистого відкриття пам'ятника Т. Шевченкові, героєм Америки, колишнім її президентом, Двайтом Д. Айзенгавером.

З цього приводу англомовний „Український Тижневик" писав: „Відкриття пам'ятника було не тільки великим тріюмфом української еміґрації в Америці, воно було також могутнім підкресленням тріюмфу українських національних ідеалів і туги до справедливости".

Ці прагнення немов прогомсніли зі статуї Шевченкові пам'ятного 13-го червня, бож йому, як людині, було властиве насамперед глибоке почуття національних ідеалів і людської гідности з метою піднестися до „правди святої" і їй служити. Це, без сумніву, приклад всеосяжного патріотизму великого поета, який усе сприймав крізь призму своєї країни та крізь болі й потреби рідного народу. „Це не національна обмеженість, а зосередженість патріотизму, конденсація його сили і дієвости". Це такий патріотизм, що входить у скарбницю найкращих, найсвятіших національних почувань.

Під впливом таких глибоких вражень ми залишили пам'ятник Т.Шевченкові, віруючи, що на нарадах Десятої Сесії УНРади таки почнеться українське національно-політичне відродження в екзилі.

Українки взяли участь в міжнародній конвенції

Торонто. — Голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій д-р Марія Квітковська взяла участь у 98-ій міжнародній конвенції Генеральної федерації жіночих клюбів, яка відбулася в днях від 12-15-го червня ц.р. в Тулса, Оклагома.

Темою конвенції було „Освіта для життя". Це заохота, щоб всі здобували якнайширшу освіту, яка сьогодні є дуже потрібна в проґресі людини.

СФУЖО є одною з міжнародних федерацій, які входять до Міжнародного сектора генеральної федерації жіночих клюбів. В цьому році були репрезентовані такі країни: Аруба, Багамські Острови, Бермуда, Ґуан, Тайван, Південна Корея, Канада, Литва, Ліберія, Філіппіни, Японія та Україна (СФУЖО).

Голова СФУЖО взяла участь у пленарних сесіях конвенції, в нарадах міжнародного сектора, де звітувала про діяльність СФУЖО, від якої передала учасникам привіт. Під час конвенції та в розмовах з делеґатами американських стейтів і міжнародних організацій інформувала про справи України і допомогу українському народові в стремлінні до свободи.

Дві складові організації СФУЖО є асоційованими членами міжнародної федерації, їх репрезентували: Наталія Іванів від Українського Золотого Хреста та Марія Савчак і Ірена Куровицька від Союзу Українок Америки. Всі українські делеґатки в українському одязі репрезентували СФУЖО під час міжнародного полуденку. Генеральна федерація жіночих клюбів є напередодні 100-річчя, яке буде відмічуватися в наступному році на Конвенції в Ню Йорку.

П.Плішка співатиме твори І. Соневицького

Нюпорт (Р.А.). — У понеділок, 17-го липня ц.р., світової слави український співак Павло Плішка виступить перед міжнародною публікою на престижевому музичному фестивалі в Нюпорті у стейті Ровд Айленд.

У програму концерту наш бас включив цикл пісень визначного сучасного українського композитора Ігоря Соневицького на слова Івана Франка під заголовком „Зів'яле листя".

Студенти „Стежками батьків" вилетіли до Европи

Студійна група „Стежками батьків по Европі" на летовищі Кеннеді готові до лету.

Ню Йорк (в.г.л.). — Двадцять членів групи „Стежками батьків по Европі" при Фундації Українського Вільного Університету відлетіли літаком лінії „Люфтганза" до Мюнхену у вівторок, 4-го липня ц.р.. Це вже дев'ята із черги студійна поїздка українських студентів по Европі, спонзорована Фундацією Українського Вільного Університету.

Цьогорічна група включає студентів з Америки і Канади, а студенти з країн Европи долучаться до них вже в Мюнхені. Групою цього року проводять проф. Петро Ґой, що є рівночасно її організатором і проф. д-р Василь Лучків.

Будучи в Мюнхені в Українському Вільному Університеті, студенти також відвідають Дахау, місце колишнього горезвісного концентраційного табору, де карались і гинули численні українські патріоти. Вони також відвідають баварське село Пух, де в церкві св. Себастіяна і блаженної Едіґни спочивають тлінні останки Едіґни, правнучки українського князя Володимира Великого. Вкінці студенти також відвідають українські релігійні та громадські установи Мюнхену, а особливо молодечі табори Пласту і СУМ-у в околицях Мюнхену.

(Закінчення на стор. 4)

В Україні офіційна пропаґанда дезінформує народ

Київ (ПС УГС). — Пропаґандисти підсовєтської України намагаються дезінформувати своїх громадян щодо національних проблем в Україні.

Під час маніфестації в Києві 22-го травня ц.р., у якій взяли участь понад 15,000 людей, була спроба недопустити до мікрофону письменника Івана Драча. Таких заходів вживала заступник голови Ради Міністрів УССР М. Орлик. Це викликало велике обурення з боку маніфестантів, які таки настояли на тому, щоб І .Драч прочитав своє послання Шевченкові, яке по радіо й телевізії передавалося в скороченому цензурою варіянті.

Совєтські чинники поширили дезінформацію, що синьо-жовті прапори, які несли маніфестанти, були привезені зі Львова і що в Києві такого національного руху не існує, бо це „вітвір західняків", особливо Галичини.

Члени Української Гельсінкської Спілки, що самі зробили ці прапори, спростували фальшиву офіційну іфнормацію.

В Арґентині заприсяжено нового президента

Буенос Айрес, Арґентина. — Тут відбулася офіційна церемонія заприсяження нового президента Арґентини — 59-річного сина сирійських еміґрантів Карльоса Менема, члена пероністського лівого політичного руху, який до недавнього часу займав пост губернатора провінції Ля Ріоха. Він прийшов на зміну президентові Раулеві Альфонсінові, який із-за крайньо несприятливих економічних умов, в яких опинилася країна, зрезиґнував за п'ять місяців до закінчення свого президентського терміну.

На засіданні парляменту Арґентини присягу в нового президента прийняв його рідний брат Едуардо, який займає пост голови сенату. У своїй промові перед депутатами К. Менем сказав: „Сьогодні Арґентина знищена. Але сьогодні ж починається процес її відновлення!" При цьому він зауважив, що лише „самовіддана праця" населення може вивести країну з економічного застою і перемогти інфляцію, з якою не зміг справитися попередній уряд. „Встань і йди!" — звернувся президент до Арґентини словами з Біблії.

Після церемонії в парляменті президент з жінкою за традицією сіли у відкрите авто і відправилися у президентський палац, де на Менему чекав президент Рауль Альфонсіно, а також понад 300 чужинецьких гостей, у тому числі президенти Бразилії, Перу, Уруґваю, Нікараґуа і колишній державний секретар ЗСА Генрі Кіссінджер.

Вітаючи свого наступника, Р. Альфонсіно зауважив, що вперше за більш як 60 років в Арґентині відбувається перехід влади від одного вибраного конституційним шляхом президента до іншого, при чому до такого, який представляє опозиційну політичну течію.

ПОЛЯКИ ЗАХОПЛЕНО ВІТАЛИ ДЖ. БУША

Варшава. — Тисячні юрби варшав'ян захоплено вітали президента ЗСА Джорджа Буша, який прибув у неділю, 9-го липня.

У неділю вздовж всього шляху з летовища у відведену Бушеві резиденцію стояли тисячі поляків, хоч час був пізній — 11 година вечора.

Президент Буш поклав вінок на могилу невідомого вояка, потім побував біля пам'ятника жертвам повстання у Варшавському ґетто. Після цього він зустрівся з польськими лідерами. У другій половині дня, 10-го липня, Буш виступив перед депутатами парляменту, проголосив економічну допомогу, яку мають намір запропонувати Польщі З'єднані Стейти і, як висловив надію Президент, інші промислові держави Заходу.

Запропонований Бушем плян економічної допомоги складається з шести пунктів:

- Президент звернувся до Конґресу з просьбою виділити 100 міл. дол. на допомогу приватним підприємцям у Польщі і одночасно просити уряди інших держав Заходу створити подібні фонди для допомоги польському приватному секторові;
- На нараді голів урядів „великої сімки", що відбудеться у Парижі, Буш запропонує об'єднати зусилля для допомоги демократичним починам у Польщі і Мадярщині і висуне справу про збільшення технологічної допомоги цим країнам;
- ЗСА беруться створити у Варшаві інформаційний центр для проведення освітніх і культурних програм, а Польщі пропонується організувати подібний же центр у будь-якому місті ЗСА;
- Президент звернувся до Всесвітнього банку з просьбою про надання Польщі позики на суму 325 мільйонів долярів для сільськогосподарського і промислового розвитку;
- ЗСА попросять інші індустріяльні держави надати Польщі відтермінування виплати боргів; якщо ті погодяться з цією пропозицією, Польща не потребуватиме виплатити уже в цьому році 5 біл. дол.;
- Президент попросить Конгрес виділити Польщі 15 міл. дол. на термінові заходи боротьби з забрудненням навколишнього середовища в районі міста Кракова.

Ніби підтверджуючи серйозність намірів ЗСА надати Польщі ефективну економічну допомогу, у той же день державний секретар Джеймс Бейкер і міністер закордонних справ Польщі Тадеуш Олеховський підписали угоду про відтермінування виплати польського боргу З'єднаним Стейтам. Лише федеральним фінансовим інституціям ЗСА Польща винна 1 біл. дол.

„З'єднані Стейти підтримують Польщу в її історичній місії, — заявив у парляменті президент Буш. — Ця місія не має собі рівних в історії країни".

Буш, однак, сказав, що „всі сили польської держави і суспільства повинні працювати рука в руку для досягнення єдиної мети".

У промові в польському парляменті, як і під час виступу на летовищі, він закликав уряд Польщі і опозицію відмовитися від колишньої конфронтації, бо роз'єднання лише поглиблює тяжке економічне становище Польщі.

У вівторок, 11-го липня, президент Буш виступив з патріотичною промовою в Ґданську, місті народження „Солідарности", де він також зустрівся з Лєхом Валенсою.

У СВІТІ

„ЛІТЄРАТУРНАЯ ҐАЗЄТА" надрукувала мапу, що була додатком до секретної угоди про поділ Східньої Европи між соціялістичною совєтською Росією і націонал-соціялістичною фашистською Німеччиною. На мапі, яка досі ніколи не публікувалася у Совєтському Союзі, стоять підписи голови совєтського уряду Йосифа Сталіна і міністра закордонних справ нацистського уряду Німеччини Йоахіма фон Ріббентропа, а також дата — 28-го вересня 1939 року. Угода між СССР і Німеччиною передбачала не лише поділ Польщі, але й передачу Совєтському Союзові трьох прибалтійських держав — Литви, Латвії й Естонії. На мапі з підписом Сталіна проведений кордон між володіннями большевиків і фашистів.

УРЯД ПІВНІЧНОЇ КОРЕЇ був приголомшений спільною акцією представників молоді Західньої і Східньої Европи, які підписали спільну петицію на захист прав китайських студентів. Представники більшости делеґацій, які прибули на фестиваль молоді і студентів у Пхеньян, зібралися в одній із заль північньокорейської столиці і одноголосно висловили солідарність з китайськими юнаками і дівчатами. „Заходи уряду Китайської Народної Республіки щодо розгону мирних демонстрацій не можуть бути оправдані, — сказано в петиції. — Ми звертаємося до китайського уряду з закликом припинити репресії і поважати свободу слова". Представник совєтської делеґації, мешканець Естонії Іван Паплявскіс сказав: „Сьогодні все це сталося в Китаї, але якщо ніхто не висловить протесту, на випадок повторення подібних подій в СССР всі також будуть мовчати".

В ЦЕНТРАЛЬНІЙ КАЇРСЬКІЙ в'язниці повішений громадянин Пакістану Анвар Гусейн Касер, визнаний винним у привозі наркотиків на територію Єгипту. Це перший випадок, коли єгипетські власті здійснили свою погрозу нещадно карати торгівців наркотиками і контрабандистів. Новий закон був прийнятий єгипетським парляментом місяць тому і затверджений президентом Госні Мубараком. Єгипетські власті не приховують, що даний випадок повинен стати пересторогою для торгівців наркотиками і продемонструвати населенню тверду рішучість уряду припинити контрабанду наркотиків, яка останніми роками прийняла в Єгипті загрозливих розмірів. За підрахунками чужинецьких кореспондентів, щороку в Єгипет з-за кордону привозять наркотиків на кілька більйонів долярів. Лише 10 відсотків „товару", на думку експертів, потрапляє в руки поліції.

ВІЙСЬКОВИЙ СУД КУБИ засудив до смертної кари генерала Арнольда Очоа, полковника Антоніо де ля Гвардія, капітана Хорхе Мартінеза і майора Адано Падрона. Їх обвинуватили в керівництві злочинною організацією, яка переправляла наркотики через Кубу в ЗСА. Організація працювала в тісному контакті з колюмбійським Медельїнським картелем. Решта з 15 осіб засуджені до тривалих (до 30 років) термінів ув'язнення. Пресове аґентство Пренса Лятіна повідомило, що при арешті винних було конфіскованок коло 1.2 мільйона долярів і 423,000 кубинських пезо. Сконфісковано також 39 авт розкішних чужинецьких марок і 186 одиниць зброї. Крім того слідство встановило, що генерал Очоа володів у Панамі секретним банківським контом, на який надходили гроші, зароблені шляхом кримінальних махінацій.

В АМЕРИЦІ

ВЕРХОВНИЙ СУД нюйоркського стейту у четвер, 6-го липня ц.р., поширив леґальну дефініцію родини, потверджуючи, що двоє людей цієї самої статі, які живуть разом понад десять років можна уважати родиною, коли взяти до уваги закон міста Ню Йорку у справі винайму мешкань. Цим рішенням Верховного суду нюйоркського стейту дуже зраділи гомосексуалісти і лесбіянки та їхні оборонці, бо згідно з їх твердженнями — це є перший крок в цілій країні, в котрому, хоча й дуже обмеженими словами, але визнається існування такої родинної можливости.

ДЕВ'ЯТДЕСЯТ ОДИН РІК після того, як Пуерто Ріко стало власністю ЗСА, його управління переговорює з урядовими чинниками ЗСА щоби в кінці вирішити його статус раз і назавжди; стати 51-им стейтом ЗСА, незалежною країною чи федерацією з тісним зв'язком з Вашінгтоном, тобто так, як є тепер, тільки з більшою контролею над власними справами. Впродовж наступних тижнів Бенетт Джансон, голова сенатської комісії, яка несе відповідальність за посілості ЗСА, сподіється, що комісія запропонує відповідний законопроєкт, який в короткому часі уможливить пуерторіканцям вирішити свою будучність плебісцитом і зобов'яже ЗСА дотримуватися того рішення.

ПРЕЗИДЕНТ ЗСА ДЖОРДЖ БУШ з дружиною Барбарою та членами свого кабінету виїхав на 10-денну подорож до країн Европи, а цікава ця подорож тим, що у плян його поїздки включено дві країни Східнього Бльоку, Польщу та Мадярщину. Перша його зупинка 9-го і 10-го липня була у Варшаві, де зустрічався з провідниками Польщі і виголосив промову до членів нового парляменту. У вівторок, 11-го липня Буш відвідав Ґданськ, де зустрічався з Лєхом Валенсою та зложив вінок біля пам'ятника загиблих робітників „Солідарности". Вечером того ж дня і в середу, 12-го липня відбулись зустрічі з провідниками Угорщини та студентською молоддю в Будапешті. Від 13-го до 16-го липня Буш перебуватиме в Парижі на вершинній економічній конференції, а також візьме участь у святкуваннях 200-ліття Дня Бастилії — початку французької революції. Останні два дні, 17-го і 18-го липня зустрічі будуть присвячені розмовам в Газі, а відтак з державними провідниками Голляндії в Амстердамі. Там президент Буш виголосить промову на тему американсько-европейського спілкування.

У ДІТРОЙТІ В НЕДІЛЮ, 9-го липня ц.р., розпочалася 80-та з черги річна конференція Крайової асоціяції для поліпшення становища негрів, на котрій гостро осуджено останнє рішення Верховного Суду про гостріші вимоги судових оскаржень в справах дискримінації. На цій конференції заступник директора асоціяції Бенджамін Гукс сказав, що Верховний Суд "є більш небезпечним для народу", як вороги руху за громадські права. Продовжуючи свою промову, він також підкреслив і те, що потягнення Верховного Суду "є спрямовані на знищення тих кількох здобутих прав жінкам і меншостям". В загальному, атмосфера на конференції була досить напружена, а провідники цієї організації ясно заявили, що коли Конґрес не зареаґує у відповідний спосіб на ці рішення, то нам треба буде вдатися до останнього, громадської неслухняности, але такої, якої ще в цій країні не бачили".

ЩОТИЖНЕВА ХРОНІКА ЛЬВІВСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ УГС

- 15-го квітня перед засіданням „Меморіялу" Цимбалюка викликали до парткому інституту, де він вислухав такі самі звинувачення. Справжньою причиною звинувачень міськкому і парткому інституту є те, що очолюваний Цимбалюком Меморіял захищає „Народний рух України", бореться за повну реабілітацію репресованих громадян за часів Сталіна, Брежнєва, а також за те, що в Одесі та навколишніх селах він знайшов п'ять масових поховань жертв ЧК-КҐБ. Більшість цих поховань виявилася під одеським аеропортом.
- 10-го травня у Чернігові відбулися установчі збори чернігівської обласної філії Української Гельсінкської Спілки. Головою філії обрано Якова Мостепана.

11-го травня в Чернівцях обласна філія УГС разом з Єврейським товариством подали заяву до міськвиконкому з проханням провести мітинґ, присвячений перевезенню тіла Тараса Шевченка на Україну. 16-го травня до міськвиконкому були викликані члени Української Гельсінкської Спілки Олег Вдовичин та Емануїл Ганкевич, де їм відмовили у дозволі на проведення мітинґу.

- 14-го травня у Херсоні місцева газета „Наддніпрянська правда" опублікувала статтю під назвою „Що захищають „правозахисники?" Автор статті, прізвище якого Запорожець, з гідним подиву завзяттям виправдовує жорстоке свавілля херсонських властей, за наказом яких 6-го травня вдруге запроторено до психлікарні за правозахисну діяльність члена Української Гельсінкської Спілки Степана Гуру.
- Вийшов інформаційний бюлетень No3 Львівської обласної філії УГС „Львівський довідник". Відповідальний за випуск Богдан Горинь.
- 18-го травня житель Вінницької області Анатолій Щербатюк, який проживає у селі Визовате, Теплицького району, одержав відповідь прокурора Теплицького району Громадського на свою заяву прокуророві міста Києва Шевченко від 3-го квітня 89-го року. В ній Щербатюк вимагав притягнення до кримінальної відповідальности ката України, теперішнього мешканця Москви Лазаря Кагановича за організацію на Україні у 33-му році штучного голоду, в наслідок якого помер його дід та інші родичі, а також тисячі односельчан. У відповіді прокурора Громадського говориться, що Лазар Каганович не може бути притягнутим до кримінальної відповідальности у зв'язку із закінченням терміну давності. Як бачимо, радянське правосуддя вважає, що ратифікована 11-го березня 69-го року Радянським Союзом конвенція про незастосування терміну давности до військових злочинів і злочинів проти людства зовсім не стосується злочинів сталінізму.
- 20-го і 21-го травня у Вільнюсі відбулася друга конференція незалежних журналістів і редакторів позацензурних журналів. Від України у роботі конференції взяли участь Вячеслав Чорновіл, Михайло Осадчий, Валентин Стецюк, Сергій Набока і Андріяна Дячишин.
- 21-го травня у Львові о 10-ій годині ранку на вулиці Літунова двоє кагебістів схопили ініціятора українського християнсько-демократичного фронту Василя Січка, силоміць посадили його в автомобіль і відвезли до Івано-Франківської області, де в лісі, за 15 км від Коломиї, випустили. Це було зроблено із наміром — не допустити Василя Січ-

(Закінчення на стор. 4)

ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Ґлен Спей, Н.Й. — Тут на оселі Українського Братського Союзу „Верховина" 14-15-16-го липня ц.р. відбудеться фестиваль української молоді. Мистецькі програми відбуватимуться в п'ятницю в год. 7:15 вечора, в суботу 2:15 по полудні і 7:15 вечора та в неділю о год. 2:15 по полудні. Забави з танцями при звуках добірних оркестр — у п'ятницю і суботу вечір. Також будуть виставки українського мистецтва.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Про шпигунів і їхню психіку

Шпигуни — це порода людей, що їхня психіка і їхня ментальність найменше прослiджена, найбільш загадкова. Якось люди назагал не задумуються над тим, що спонукує його або її братися за діло найбільш небезпечне з усіх авантюрницьких і ризиковних робіт. Є шпигуни аматори, є шпигуни вишколені, вроджені з іскрою Божою, є — як у кожній праці й кожній професії — партачі. З назвою „шпигун" зв'язане щось погане, принизливе. Воно правильно, але й дискусійно. Бо коли існує безперечна істина, що держава мусить знати й засекречені речі про свого потенціяльного ворога, то вислідити ті речі для добра своєї батьківщини з нараженням свого життя — це ніяка нечесть. Нечестю є ставати на послугах ворожої країни й доносити ворогові тайни рідного краю. В історії різних шпигунських афер відомо, що були такі зрадники, які виправдували свою поведінку ідейними мотивами. 29-го березня 1951 року відбулася в Америці судова розправа проти подружжя американських громадян Джуліюса і його дружини Рози Розенберґів за те, що вони, затруднені у лябораторії, яка працювала для війська видали Москві засекречені хемічні формули, необхідні для продукції атомової зброї. Їх спільником змови був їх свояк Мортон Собел. Слідство виявило, що всі вони були на совєтській службі ще в часі Другої світової війни. Обоїх Розенберґів стратили на електричному кріслі, Собел дістав 30 літ в'язниці, після 18-ти років його звільнили. Всі вони заперечували, наче би були зрадниками. Мовляв, вони комуністи і діяли з ідейних спонук, помагаючи світовому центрові комунізму, Москві, при чому Совєтський Союз не був ворогом, а союзником Америки у Другій світовій війні. Але великий знак запиту висить по нинішній день над двома високими урядовцями британського міністерства закордонних справ, МекМілленом і Філбі, які перебували також на відповідальних становищах військових аташе чи дипломатів у закордонних країнах і змогли неспостережено втекти до СССР. Хтось — дотепер не висліджений — повідомив, що контррозвідка виявила їх і ще грозить їм арештування. Чи вони були ідейними комуністами чи просто злакомились на гроші? Зраджувати рідний край за гроші — найбільш ганебне діло. Буває шпигунство і всередині політичних партій та середовищ, що їхня чужа країна вважає небезпечними для себе. Серед російської політичної еміґрації у Парижі після революції соціял-революціонери виявили, що активний член російських есерів Азеф є аґентом-провокатором охрани. Серед польської політичної еміґрації після розподілу Польщі у 1772 році довгий час великою пошаною втішався один польський граф, який — як згодом виявилося — стояв на службі охрани. В історії України козацько-гетьманського періоду відомі високі старшини з оточення гетьмана Івана Мазепи, Іскра і Кочубей, які переїхали були до Петрограду й особисто доклали Петрові І, що гетьман Мазепа зраджує його, змовляючись із шведським королем Карлом XII. Петро І не повірив їм і казав їх розстріляти, але після Полтавського бою 1709 року поставив їм пам'ятник у Києві. Зрадництво рідного краю і шпигунство у користь ворога існувало в різних формах від непам'ятних часів. Деякі зрадники стали наче символами того злочину. Юда за 30 серебреників зрадив Христа. Спартанець Ефіяльт показав ворожим персам, як обійти довкола термопільський гірський просмик, що його оборонив спартанський король Леонід із 300 вояками — і всі 300 термопільці згинули. Михайло Грушевський назвав „українськими термопільцями" поляглих юнаків у битві під Крутами...

У травні минулого року зник 31-літній колишній абсольвент університету в Нортфолк, Відрджінія, який довгі роки служив в американській військовій морській фльоті, частинно на лінійному кораблі „Німіц", частинно у центрі дослідів підслухування сферичного обширу для військових цілей почерез сателіти. Пропав безвісти після того як його „почесно звільнили" з війська — і виринув у Москві, як утікач з Америки, що дістав совєтський азиль. Справа наробила багато шуму, бо довго перевіряли, які тайни міг він видати большевикам і скільки наробив шкоди. Члени його родини, знайомі і приятелі не помічали, наче би він був совєтським шпигуном, хоча в 1981 році колишня дружина остерігала американську розвідчу службу в Італії, де він служив. Відтак на совєтській телевізії показували його, як то він „розчарувався" в американській державній системі і не хотів працювати в загрозливій для людства ділянці зброї. Аж ось в минулому тижні офіційно проголошено в совєтському радіо і пресовому аґенстві, що Ґленн Майкл Сотер, він же перезваний на Міхаїла Серґієвіча Орлова, помер у віці 32 років. Причиною смерти було самогубство. Совєтська преса подала, що він скаржився на самотність і тугу за рідними, що їх [illegible] не міг витримати нервового тиску життя у СССР.

Мирослав Семчишин

З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ФРОНТУ УКРАЇНИ

I.

У хроніці національно-культурного життя сучасної України травень позначився кількома нещоденними подіями, які заслуговують збільшеної уваги, бо вони кидають світло на перспективи цього процесу відродження, яким не так давно почався і проявляється у різних формах. Декількома руслами проходить цей процес, по різному виглядає його напруга чи ефективність на кількох відтинках національно-культурного, а то й релігійного життя, але все таки він дає себе відчувати навіть інколи доволі інтенсивно. Має цей процес чимало признак легалізму (гласність, перебудова) і компартія мусить з цим миритись, але паралельно з цим діють у нього відкриті або приховані антинаціональні тенденції і сили, з якими треба змагатись справжнім патріотам України. Уточнень тут непотрібно, бо аж надто добре відомі там — на Батьківщині і тут на еміґрації — антинаціональна русифікаторська система, яку від двадцяти років послідовно практикує В. Щербицький із своїм естаблішментом і за всяку ціну намагається втримати оцей свій сумнозвісний сталінсько-брежнєвський курс: переслідувати й поборювати усі форми народовиявлення українських демократичних течій, які не мають штампу компартії, а які все таки щораз сильніше проникають у збірний організм України.

У своєму, найновішої дати, виступі на пленумі ЦК компартії України (16-го травня), Щербицький, акцентуючи „поглиблення перебудовних процесів і зростання серед народних мас суспільно-політичної діяльности", закликав партійні кадри не тільки зміцнювати партійну дисципліну (бо вона очевидно загниває), але закликав узяти ініціятиву в наростаючому процесі політизації мас, вести і контролювати ці маси. Щобільше, „між самодіяльними організаціями, які набрали розмаху в республіці — говорив генеральний секретар, є тепер приблизно півтора десятка формувань, явно деструктивної антинаціональної спрямованости. Тому „партійні комітети і організації повинні давати рішучу відсіч націоналістичним екстримістсьским елементам і викривати їх справжні цілі"...

І от у такому кліматі відбулись в Україні три замітні події, прикметні своїми цілеспрямуванням і очевидними тенденціями. Найбільш домінантною з них було, безперечно на велику скалю і з великим розмахом організоване, Всесоюзне Шевченківське святкування під гаслом „В сім'ї вольній, новій". Проходили вони у двох аспектах міжнародному (міжнародний шевченківський форум, започаткований у Празі) і в національному (фінал в Україні). У першій міжнародній частині святкувань учасники шевченківського форуму (18 держав) на теплоході — Дунаєм, прибули до Одеси, а далі до річкових портів Херсону, Дніпропетровська, Черкас і Канева, де їх з відповідною програмою зустрічали тисячі народних мас. Закінчилось всесоюзне святкування багатолюдною маніфестацією у Києві, під час якої прийшло до небувалої досі конфронтації „національних і антисовєтських сил", що з синьо-жовтими прапорами і тризубами виступили, обороняючись проти загонів міліції... А яку динамічну силу проявляє в сьогоднішній Україні культ Тараса Шевченка, ствердив у своїх публічних виступах (в Канаді і в Америці) вчений д-р Микола Жулинський з Києва:

Шевченко знову починає входити в сьогоднішню сучасну духовну ситуацію, впливати на рух духовних форм, активізувати процес мислення окремої людської свідомости. Свідчення цього — всезростаючий інтерес до його творчої спадщини, розголос всесоюзного шевченківського свята „В сім'ї вольній, новій", всенародна турбота про збереження шевченківських меморіяльних місць, збір коштів на спорудження пам'ятників Шевченкові в обласних і районних містах України, утворення республіканського Товариства рідної мови ім. Тараса Шевченка, розгортання народного руху України за підтримку перебудови".

Отже Шевченко в сучасній духовій ситуації України став, за словами М. Жулинського, „вирішальним критерієм дальшого культурного розвитку народу і скріплення його національної самовідомости" І справді, перед нашим національним „святим" України мусить коритись партійна бюрократія, бо, овіяної шевченківським духом народної стихії не зупинить ніщо, бо оцей дух вічний, він джерело української духовости.

Раїса Галешко

Квиток до Канади? Зачекайте з рік

Ну, нарешті з поїздкою закордон зі Совєтського Союзу стало простіше, — полегшено зітхаємо ми. Спростилася процедура оформлення документів, можна їхати не тільки до родичів, а й до знайомих, подорожувати родиною, брати дітей. Виходить, що поїздка закордон не є тепер фантастично складною справою, як було донедавно. Оформлюй папери, купуй квиток на літак — і в дорогу!

Ой не розганяйтеся так швидко. Хоч порядок оформлення визних документів полегшився, але... »Перше „але" — це те, що через велику кількість бажаючих подорожувати службовці ОВІРу оформляють виїзні папери не через місяць, як обіцяно в нових правилах, а затягують, буває, до півроку. Друге „але" — в банках не вистачає валюти для обміну на рублі. Але найбільше „але" — квиток на літак.

Аерофлот здійснює рейси з Москви до Монтреалю тричі на тиждень. Це єдиний прямий зв'язок з Канадою. Квитків, ясна річ, для всіх бажаючих не вистачає. Люди резервують їх за півроку — з моменту отримання совєтського закордонного пашпорту, бо в ньому чітко вказано, що виїхати можна протягом шести місяців, і не пізніше. А в касах Аерофлоту відповідають: „Білети продані на рік наперед".

То ж люди, отримавши візу, поспішають до Москви, в якому б куточку країни вони не жили — а це інколи тисячі кілометрів. Сидять в аеропорті тижнями, сплять на стільцях, на підлозі, не мають змоги помитися, нормально поїсти. І чекають, чекають на випадковий квиточок, жебрують перед віконцем каси.

Відомо, де дефіцит — там спекуляція. У Совєтському Союзі на тлі авіядефіциту вона не забарилась з'явитися, причому спекуляція подвійна, так би мовити, державна і приватна. Міністерство підвищило ціни на авіяквитки в півтора рази і тепер вони досягають фантастичної суми: повного річного заробітку середньооплачуваного працівника. Другий здирник — хабарники. Вони скуповують масово квитки в касах і перепродують пасажирам з хабарем в тисячу карбованців.

Зайве нагадувати, які великі родинні зв'язки існують між людьми в Україні і в Канаді. Але досі в столиці республіки, в Києві, не сідають літаки з жодної капіталістичної держави (єдиний рейс Київ-Відень здійснюється раз на тиждень). Кілька років тому Міністерство зв'язку Канади звернулось до Совєтського Союзу з пропозицією відкрити летунську лінію між Києвом і Торонто. Містер „нєт", як часто називають совєтських офіційних представників, і цього разу відмовив.

Д-р О. М. Волянський

„ДОБРОЧИНЦІ ЛЮДСТВА" ТА ЇХНІ ТРАГІЧНІ ЖНИВА

Теперішня економічна криза в СССР та моральна криза в Китаї, де квіт народу гинув, розчавлений танками „Народної армії", вказують на банкрутство псевдонаукових теорій Карла Маркса. Це після сімдесятлітнього голокосту, коли десятки мільйонів неповинних людей, в цьому у великій мірі українців, впало жертвою цього „прогресивного" вчення. Тепер така трагедія відбувається головно на Сході, але приглянь мося іншому „голокостові", тим разом переважно на Заході.

Вчення Зіґмунда Фройда, що зосереджується на еротиці, у великій мірі спричинилося до статевої розгнузданости, зокрема в ЗСА, де вона довела до у 60-их роках до т. зв. „статевої революції".

Відомий консервативний журналіст Патрик Й. Бюкенен торкається цієї теми у своїй статті „Рапорт про жертви нашої власної революції", що появилася у католицькому тижневику „Ди Вандерер" з 22-го червня ц. р. Бюкенен цитує ентузіяста „статевої революції" Давіда Зюскінда, котрий у 1960-их роках писав з радістю в журналі „Нюзвік" так: „Старі табу вмерли, або вмирають. Твориться нове, більш поблажливе суспільство... У фільмах бачимо чимраз більше наготи і відвертости, у новелях і піснях вживається щирих, часто безсоромних слів... Люди нарешті зривають пуританські пута і помагають Америці доростати".

Бюкенен, з гіркою іронією, відповідає Зюскіндові: „Минулого тижня, в Монтреалі, ми почули правду про найбільш смертоносний підсумок двадцяти років 'статевої революції': 54, 000 американців вмерло від АІДС; 44,000 вмирає. З кінцем 1980 -их років умре від АІДС більше людей, ніж згинуло у В'єтнамі. Але це лише вершок льодовика. Згідно із рапортом медичного дослідника Ґордона Мюіра, в ЗСА, кожного року десять мільйонів осіб заражується хворобами, що переносяться статевою дорогою. Тепер, найчастішою хворобою серед дітей шкільного віку є ґонорея, котра перевершує вітряну віспу, кір, свинку та рахіт, взявши їх разом. Кожного року рапортується два мільйони нових випадків ґонореї, при чому із хворих 70 відсотків жінок не знають того, що вони заражені. Чотири до п'ять мільйонів американців заражуються 'хламидією', що є скритною, але нищівною хворобою, де людина часто навіть не знає, що хвора. Біля 25-ти мільйонів американців страждає від генітального герпесу, болючої, на жаль, покищо невилічимої хвороби, що розпаношується по університетських кампусах. Багато інших хвороб є пов'язані із непостриманим статевим життям, як наприклад, запалення мидниці (тазу), тріхомонія за, пістряк шийки матки, запалення піхви, генітальні бородавки, паразити кишки, гепатит, короста, воші тощо. Очевидно, не треба забувати про сифіліс, що повертається до нас, головно серед гомосексуалістів".

Під час коли „статева революція" спричинила медичну трагедію, то із суспільної точки зору статева революція стала катастрофою. Від 1950 року число нешлюбних дітей зросло на 900 (дев'ятсот!) відсотків, помимо леґалізації абортів, що стали в Америці найчастішою операцією, якій піддається щорічно півтора мільйона жінок. У деяких містах 60 відсотків не-білих дітей („майнорітіс") родиться від неодружених матерів, а 75 відсотків таких дітей виростає без батька. В результаті драматично зростає листа осіб, які дістають „велфер" — суспільну опіку, та людей по тюрмах. Чимраз частіше трапляються випадки самогубства серед підлітків: майже четвертина дівчат, які намагаються покінчити з життям, — це вагітні або ті, що думають, що вони вагітні. Третина самогубств у підлітків спричинені любовною аферою, що завела, а три четвертини самогубств стаються у родинах, де нема батька або матері, або обох.

Бюкенен звертає увагу на факт, що засоби масової інформації роблять великий галас, наприклад, у справі хемікалі „Аляр", що вживається для збереження яблук від гниття, мовляв, цей препарат загрожує здоров'ю дітей, але чомусь засоби масової інформації мовчать і не рапортують про ті нещастя, що їх накинули американській молоді „Щуролови з Гамельн" статевої революції. Він думає, що це тому, що багато із членів засобів масової інформації є співосновниками та співучасниками цієї „революції". Цитуючи д-ра Мюіра, Бюкенен погоджується з цим дослідником, що з біологічної точки зору „статева революція" спричинила серед нас справжню руїну.

Бюкенен кінчає свою мудру хоч сумну статтю такими словами: „Так, як ідеологи-діди Бейджінґу радше вбивають свою найкращу і найвідважнішу молодь, ніж мали б відректися своєї віри в комунізм, котрий є повстанням-бунтом проти людської природи, так само і американці не хочуть відмовитися від своєї власної (статевої) 'революції', навіть якщо б це мало допровадити до цілковитого знищення молоді".

Так, справді! Тяжкі жнива дали два „доброчинці людства" земній кулі: Маркс дав нечуване рабство, злидні, голод, тобто — обезвласнене суспільство та ґеноцид Сходові, а Фройд дав ситому Заходові розгнуздану статеву революцію, що нищить дітей і молодь — майбутність народу.

Оксана Б. Соколик

Маруся Чурай у Торонто

Торонто від недавнього часу насолоджується мистецькими імпрезами. Однією з них, це своєю якістю незабутня „Маруся Чурай" просто з Києва. Так, вітали ми тут гостей з Києва: Галину Менкуш — бандуристку з Києва та родом зі Львова і Нілу Крюкову — артистку з Києва, родом із Полтави. Вони нам привезли перлину українського театрального мистецтва — „Марусю Чурай", за історичним романом Ліни Костенко. Тяжко, справді тяжко було собі уявити, як буде виглядати „моновистава в супроводі бандури". Мисткині нас зачарували і ми вийшли зі залі просто заворожені. Таке „чудо" — і зробили його за годину дві особи...

Ніла Крюкова — народна артистка. Вона дістала навищу мистецьку нагороду — премію Тараса Шевченка. Галина Менкуш — одна з найкращих бандуристок України.

На сцені вийшил дві артистки в чудових стилізованих народних одягах. Галина Менкуш з бандурою. Вдумлива постать бандуристки і струнка постать вродливої жінки наче картина, зачарувала всіх. Вони не слухали наші привітальні оплески. Вони переносились в інший світ, інше століття, інші події... І полилися спокійні слова опису подій в Полтаві. — Пожежа 1658 року, в якій згоріла Полтава, а може згоріла і судова справа Марусі Чурай?... Мисткиня слова змалювала перед нашими очима Гриця і Марусю, і строгого суддю, наречену Гриця Галю Вишняківну. Нам здалося, що не одна Ніла Крюкова нам розказує про події, а герої твору ожили перед нашими очима, і врешті, наче ми самі були на суді в Полтаві, чи йшли на прощу до Києва. Ніла Крюкова реалістично нам передавала події та монологи різних осіб. Вона мистець слова: змінений голос, темпо, темперамент, павза — це все творило нереальне втілення в твір Ліни Костенко. А коли ще до того додати бандуристку Галину Менкуш, яка співала пісні Марусі Чурай чи дискретно підсилювала слово музикою, вийде надзвичайна цілість. Це мистецтво, яке не завжди переживаєш!
Висока емоційна напруга твору відчувалася і на залі. Ніла і Галина передали нам не тільки зміст твору а і його душу.

(Закінчення на стор. 4)

Роман Волчук

БОРИС ЛІСАНЕВИЧ — БАТЬКО МОДЕРНОГО ТУРИЗМУ В НЕПАЛІ

IX

Очевидно, попри всі свої товариські функції господаря, дорадника, перекладача та уважливого слухача проблем своїх гостей, Борис особисто керував усіми адміністративними справами готелю, окрему увагу присвячуючи кухні й ресторанові, де однією із спеціяльностей був приготовлюваний за його власною рецептою борщ. У всьому допомагала теж Інґер і її мама, яка теж багато своєї енерґії присвячувала допомозі й опіці над тибетанськими втікачами, що масово прибували із своєї, недавно окупованої комуністичними китайцями, країни.

„Святою Святих" готелю був бар названий „Як і Єті", за диким довговолосим тибетанським буйволом та мітичною сніговою мавполюдиною, за якою проводили розшуки численні гімалайські експедиції. Сам Борис, що в своєму житті бачив чимало дивовиж, був абсолютно переконаний що єті дійсно існує в недоступних снігових верхів'ях, у чому постійно утверджував його о. Борде, французький єзуїт і геолог, учасник цих розшуків, який показував Борисові знімки, що їх він сам робив, слідів цеї звірюки в снігу. В барі „Як і Єті" часто могло забракнути горілки — через спрагу гостей і часті труднощі з постачанням — але ніколи не бракувало сміху й приємної атмосфери при великому ватрані, коло якого можна було погрітися в холодні непальські ночі.

Крім звичайних туристів у Борисовому готелі часто бували і визначні гості під час своїх неофіційних відвидин Непалю, між ними індійський прем'єр Джавагарляль Неру, пакістанський диктатор Аюб Хан, Джо Ен Лай — закордонний міністер Китаю, японський престолонаслідник принц Акігіто. Гостювали в готелі теж маршал Ворошилов, маршал Тіто, а теж і совєтська астронавтка Валентина Терешкова із своїм мужем. З Німеччини часто приїздив індустріяльний магнат Альфред Крупп якого Борис [illegible] місті Бахтапур. Побачивши, що чудові пам'ятки архітектури загрожені, Крупп почав програму дослідів у своїх німецьких лябораторіях над методами консервації різьб у дереві і опісля фінансував реставрацію Бахтапуру сумами десятків мільйонів німецьких марок.

Борис — господар королів

Першим випробуванням Бориса, як офіційного королівського господаря, була коронація нового монарха Магендри 1-го травня 1955 року і зв'язані з нею державні урочистості. Дата була визначена довгими розчисленнями надворних астрологів. Було це якраз кілька місяців після цього як Бориса випустила з королівської в'язниці. Він одержав офіційного листа про те, що „бажання Його Величности є, щоб Борис зайнявся всіми приготуваннями й прийняттям чужоземних королівських гостей" з нагоди цих святкувань. Гостив король Бориса, тож і мусів Борис зреванжуватися і бути господарем для 116 офіційно запрошених королівських гостей та 100 закордонних кореспондентів.

Першим завданням було підготування приміщень, бо в цілому Непалі були тільки два готелі, враховуючи Роял. Борисові було дано до диспозиції королівський гостинний дім і п'ять палат, але до них треба було ще спровадити модерні туалети, лазнички з огрівальниками води, й інше потрібне устаткування. Більшою проблемою було зорганізування достави провіянтів для плянованих бенкетів та для прохарчування закордонних гостей. Для цього між Катманду і найближчим індійським містом із залізничним сполученням курсували три винаймлені літаки і привозили все потрібне, згідно з Борисовою листою. У Лондоні він замовив комплекти порцеляни, кришталів та столового срібла, а Індія доставляла харчі, в тому: 6,000 живих курей, 2,000 качок, 500 індиків, 100 гусок, одну тонну „свіжої" риби, дві тонни ярини. Треба було теж до королівства вічних снігів і спровадити кілька тонн льоду, бо в Непалі устаткування для штучного холодження тоді ще не було. Але і лід не поміг багато, бо всю рибу прийшлося викинути і Борисові довелося імпровізувати заплановані рибні страви з консервних банок. Достава серен і диких свиней була вже справою непальських мисливців. З Індії Борис спровадив теж 57 фахових кухарів та 30 послугачів до столу, але тут вийшли ускладнення, бо королівський уряд зарядив, що обслуговувати королівську родину та непальських достойників можуть тільки непальські громадяни. Бути теж і дієтичні та дипломатичні комплікації, і треба було вважати, щоб американців не приміщувати разом з комуністичними китайцями, щоб мусулманам не подавати свинини а індійцям воловини, ітд.

Борис, ще недавно королівський в'язень, нагло став найважливішою особою, бо тільки з ним можна було радитися про західні звичаї і можливі потреби закордонних гостей. Готель Роял із заінстальваними польовими телефонами став оперативним центром підготувань під Борисовим загальним командуванням.

Перші прибули у своїх народних одягах делеґації із сусідніх гімалайських королівств: Бгутану і ще тоді незалежного Сіккіму. З Індії прилетів віцепрезидент, з Китаю заступник прем'єр-міністра, прибули теж делеґати з Таїлянду, Японії, Велико-Британії, Франції, Америки, Совєтського Союзу та інших держав. Прибув теж і американський подорожник і кінопродуцент Ловел Томас із фільмовою екіпою своєї „Кінерами", та хмари кореспондентів, які мусіли воювати один з одним за вжиток єдиної телеграфічної лінії, що сполучала Катманду із світом. Були ще й усякі додаткові ускладнення й несподіванки; офіційних гостей прибуло 190 замість 116, а журналістів удвічі більше ніж передбачено, з горячі згинули 3,000 курей, а в деяких палатах з новими лазничками в поспіху забули заінсталювати збірники з водою.

Урочисті коронації тривали більше як тиждень, і в той час Борис не спав по кілька діб підряд. Підготова до акту коронації за старинними брамінськими церемоніями включала намащення королівської пари землею з усіх кінців королівства та обмивання водою із семи океанів, співи й народні хороводи, процесії на верхах барвисто розмальованих слонів, і, накінець, в докладно визначену наперед хвилину, вкладення на голову короля державної корони з довгими перами райських птахів. Тоді брамінські священики проголосили, що Маґендра Бір Бікрам Шах Дева став новим королем королів, інкарнацією Вішну, божественним героєм і імператором Непалю. Так Маґендра офіційно став наступником свого батька Трібгувана, який був тільки 14 років старший від нього.

Продовження буде.

Фестиваль художніх фільмів Київської кіностудії ім. Олександра Довженка

За ініціятивою й наполегливим старанням Тараса Гукала, Канадська Національна Фільмова Рада, разом із Фундацією Андрія Гукала та новоствореним Канадським Культурним Товариством ім. Шевченка, вшанували 175-ту річницю з дня народження найбільшого українського поета Тараса Шевченка, влаштувавши фільмовий фестиваль художніх фільмів, випродукуваних Київською кіностудією ім. О. Довженка.

У Шевченка і Довженка була подібна доля. Першого з наказу царя запроторили на заслання в азійський край, де він пробув без дозволу писати й малювати 10 літ. Олександра Довженка засудив Сталін, змусивши його покинути Україну й працювати в Сибірі, а потім, заборонивши йому повернутись в Україну, заставив працювати в Москві для російської кінематографії. Це було для Довженка духовною смертю. Він благав, щоб йому було дозволено хоч перед смертю повернутись на його любу Україну, але й ця прозьба була відхилена й мистець помер в Москві, де його й поховано.

Стоять (зліва): Олесь Лупій, Марія Логуш, Микола Мащенко і Тарас Гукало.

В травні й червні в Монтреалі показано три фільми, підкреслюючи святкування річниці Тараса Шевченка, що її відзначають в цьому році в цілому світі не тільки українці, але й чужинці.

Перший фільм, що його було показано 15-го травня, під назвою „Сон", базований на житті Тараса Шевченка, про його зусилля ще з дитинства стати малярем. В головній ролі Шевченка дуже переконливо представив відомий фільмовий актор, тепер вже покійний, Іван Миколайчук. Він здобув славу талановитого актора у фільмі „Тіні забутих предків", що був визнаний на багатьох міжнародних фестивалях як один з найкращих фільмів. Хоч фільм „Сон" появився на екранах вже 25 літ тому, він зроблений талановито, показавши важкий шлях Шевченка, сина кріпака, з яким пани могли робити що хотіли, караючи його немилосердно фізично за те, що він вже з дитинства мріяв стати малярем й нишком, схований від панського ока, малював.

Другий фільм — це „Данило, князь Галицький", який продемонстровано 21-го травня. Кіносценарій до цього фільму написав відомий з групи „шестидесятників" поет й письменник Олесь Лупій. Він тепер працює як сценарист і режисер на Київській кіностудії ім. О. Довженка. Нам точно невідомо, коли цей фільм зроблено, але за деякими інформаціями сказано, що приблизно сім літ тому, себто перед початком гласности і коли ще в Київській кіностудії всі фільми виходили російською мовою. В наслідок цього і фільм „Данило, князь Галицький" потерпів, бо місцями слова не сходяться з рухом уст акторів. Крім того, постає питання, чого „Короля Данила" знижено до князя і чого княжий двір такий скромний, що князь Данило навіть немає особистої прислуги. Знаючи, з якою пишнотою показано у фільмах царські двори, якої навіть не було в ті часи, вириває здогад, що, мабуть, не можна було представити галицького князя, так щоб він дорівнював „старшому братові". Фільм технічно й сюжетно цікавий, зокрема для молоді, бо тут ефективно показано бої княжих воїнів з татарами, так що хоробрість й перемога князя Данила над татарами викликає захоплення в дітвори, які багато знають про татар з українських казок й оповідань, а в цьому фільмі можуть бачити, як ці татари виглядали і яке спустошення вони несли українській землі.

Третій фільм, що його висвітлено 12-го червня, — це „Все перемагає любов". Реалізатором цього фільму є Микола Мащенко, теперішній директор Київської кіностудії ім. О. Довженка. Сам вродливий актор й кінорежисер, він розпочав в останньому часі великі зміни на кіностудії, про що ми мали змогу довідатись під час його короткої візити в Канаді в березні ц. р.

Щодо фільму „Все перемагає любов" можна сказати, що він має слабі місця, але не знаємо, чи вина в технічних засобах, що їх постійно ще бракує українським продуцентам фільмів, чи й актори не надто вив'язались у своїх ролях. Ми мали змогу бачити багато фільмів совєтської продукції в минулому. Деякі з них, зокрема російські фільми, були навіть кращі як американські такі як „Війна і мир", чи українські „Камінний хрест", але часто в совєтських фільмах діялоги занадто театральні, наче актори грають на сцені, а не перед камерою, і цим ефект послаблений, що наявне у фільмі „Все перемагає любов". Сама дія відбувається на Угорщині, де боєць-українець червоної армії закохується до безтями у вродливу венгерочку, з якою йому хоч і трудно розмовитись, але „любов все перемагає". За закоханою парочкою слідить заздрісний мадяр, який, мабуть, теж закоханий в красиву Лору, й підстеживши їх, кидається з косою на закоханих. Молоденький боєць, обороняючись від нападника, вбиває його пострілом з рушниці. Бійця ставлять за це перед воєнний суд, бо він, згідно з законами міжнародних відносин, поповнив злочин на чужій території в мирний час, бо хоч війна вже закінчилася, але совєтські війська стаціонують на Угорщині. Серед сусідів є розходження щодо покарання за таке вбивство — розстрілом. Пробують одні оборонити й виправдати юного бійця з уваги на те, що він відзначився неодноразово в боях і був відзначений за відвагу. Але для підкреслення справедливості совєтських суддів, присуд не змінено й бійця за участю високих військових достойників, державних представників й журналістів — стріляють на очах його коханої Лори. Як було сказано вище, занадто театральна гра акторів зменшила успішність фільму.

На завершення фестивалю Тарас Гукало додав до цього фільму ще й недавно випродукуваний з нагоди Тисячоліття Християнства в Україні талановитою канадською кінорежисеркою Галею Кучмій фільм під назвою „Мілленіюм". Його зроблено на Україні у співпраці з Канадською телевізійною корпорацією й був показаний в рамках програми „Мен Елайф". Фільм цей надзвичайно цікавий, бо в ньому схоплено дуже цікаві фрагменти, пов'язані з християнською культурою в Україні, як також моменти, що їх за сталінських часів ніхто не відважився б згадати.

Повертаючись до Київської кіностудії ім. О. Довженка, треба згадати, що вона в минулому році відзначила своє 60-ліття. Згідно з розповіддю Миколи Мащенка, вона пройшла різні періоди своєї діяльности за участю видатних майстрів художнього слова й екрану, включно з носієм її імени Олександром Довженком.

На жаль, в останні роки студія зазнала певного занепаду й тільки іноді пощастило українським мистцям створити вартісні фільми, такі як „Криниця спраглих" Юрія Іллєнка, які, однак, пролежали на полицях й щойно через багато років від їх продукції нарешті показано їх глядачам. Микола Мащенко заявив, що його першим кроком в напрямку покращання ситуації є вимога, щоб всі фільми кіностудії ім. О. Довженка виходили українською мовою, що досі було неможливе. Рівнож зусилля спрямовані на те, щоб відродити українське національне кіномистецтво і з цією метою на студії створену раду, яку очолив відомий поет й сценарист Іван Драч. Йому до співпраці покликано таких провідних діячів культури, як Олесь Гончар, Борис Олійник, Ліна Костенко, Дмитро Павличко, Іван Дзюба й інші.

Вже є в продукції кілька цікавих фільмів, а деякі й завершено. Цікавий фільм виготовив Олег Фіялко під назвою „Бич Божий". Вже показано дуже гострий й безкомпромісовий фільм Романа Сергієнка „Поріг", що в ньому розповідається про чорнобильську трагедію. Раніше цей же автор зробив фільм „Дзвони Чорнобиля". Цій самій, дуже болючій справі, присвячено фільм, що над ним працюють відомий письменник Юрій Щербак та режисер Михайло Бєліков.

Микола Мащенко разом з Іваном Драчем написали сценарій для фільму, що базований на п'єсі Миколи Куліша „Зона", в якій автор вже в 1926 році передбачив всі трагедії українського народу, спричинені Сталіном. Однак голос Миколи Куліша було заглушено, а його самого знищено в період розгулу сталінського терору.

Микола Мащенко заповідає, що в майбутньому плянується продукція фільмів на базі творів Миколи Хвильового. Буде зекранізовано твір Олеся Гончара „Собор". Рівнож передбачено фільм про життя і творчість великого майстра гумору Остапа Вишню.

В найближчому часі розпочинається робота над серійними фільмами для телебачення про Шевченка, Франка, Лесю Українку, Василя Стефаника та інших ветеранів українського духа. Крім того, всі ждуть на появу нового Довженка, якого дуже потрібно в сучасну пору.

І ми ждемо, бо слово за вами, кінематографи України.

Марія Логуш

Українська „Рідна Школа" в Ню Гейвені

Закінчення шкільного року в „Рідній Школі" в Ню Гейвені.

Хор „Рідної Школи" на Шевченківському концерті.

Десятого червня ц. р. відбулося закінчення шкільного року 1988/1989 в українській „Рідній Школі" в Ню Гейвені. Після Служби Божої в УКЦ було снідання для дітей та роздача свідоцтв. Учителі бажаючи дітям гарних вакацій закликали їх говорити між собою тільки українською мовою, цей же бо рік проголосив Світовий Конґрес Вільних Українців Роком Української Мови. Під сучасну пору в школі навчається 43 учні. Школою опікується Батьківський комітет в складі: Ярослав Кинік — голова, мґр Рома Ґіна-Тібодо — секретар, Доналд Горбатий — скарбник, мґр Мирон Мельник, який є також директором школи, та Павло Черепаха — члени Управи.

В школі навчають учителі Анна Бродич-Селемі (передшкілля), Катя Юкаш-Бембер (1 кл.), Марічка Марків-Мейнір (3 і 4 кляси), мґр Христина Добчанська-Мельник (6 кл.), мґр Рома Ґіна-Тібодо (5 кл.), Ґеня Козак-Гарвій (7 і 8 кляси), д-р Михайло Снігурович (10 і 11 кляси). При школі є також світличка, якою опікується 108-ий Відділ СУА, а провадить її Катя Юкаш-Бамбер.

У цьому шкільному році школа влаштувала ряд імпрез: гостину св. Миколая, яку підготовила К. Юкаш-Бембер, що теж талановито написала сценку, та з поміччю матерів дітей, що виступали, пошила прегарні строї для молодих „акторів".

На закінчення карнавалу влаштовано разом із церковною громадою УКЦ забаву, на якій за традицією вибрано „Королеву" школи та дві княжни. Королевою стала Стефанія Брочинська, учениця XI кляси, першою княжною Адріяна Мельник, учениця X кляси, а другою княжною Клявдія Брочинська, учениця VIII кляси. В 175-ліття з дня народження генія України Тараса Шевченка влаштовано концерт силами виключно учнів школи. Слово про Тараса Шевченка прочитав Михайло Чубатий, учень XI кляси. В програмі виступали учні всіх кляс із декляматціями, сценками, хоровим співом. Найкращою точкою програми була інсценізація баляди Тараса Шевченка „Тополя" у виконанні: „Слово" — С. Брочинська, „Тополя" — А. Мельник і „Ворожка" Зеня Луців, при чому А. Мельник виказала сценічні здібності. За підготову і проведення Шевченківського концерту відповідав д-р М. Снігурович. Цього року школу кінчають С. Брочинська і М. Чубатий. Для них чеки на 25 дол. переслав Український Народний Союз.

М. С.

Капеля Бандуристів в поклоні Т. Шевченкові

Березень цього року відзначився численними імпрезами українських громад, які були присвячені 175-літтю з дня народження Тараса Шевченка. Те саме відбувалося і по всій Україні.

Інакше тут у нас представлялася справа відзначення тої самої роковини у травні — перенесення домовини з тілом поета з Петербургу до Канева. Дуже мало громад відзначило ці роковини, тоді як вся Україна піднялася до такого відзначення. Імпрези набирали політичного характеру, часто поліцію розганяла їх, доходило й до сутичок. Наші громади, як уже було згадано, на жаль, не піднялися до таких відзначень, як це було на рідній землі. Капеля Бандуристів, яка носить ім'я Тараса Шевченка, ще з кінця минулого року звернулася до громад через пресу, щоб ті запрошували Капелю на концерти по відзначенню саме роковин перенесення домовини з тілом Тараса Шевченка травневою порою з Петербургу до Канева, а тим часом наполегливо приготовляла спеціяльну програму для концертів.

Запрошень було небагато і Капеля відспівала концерти лише в містах Віндзор (Дітройт), Клівленд, Торонто і Чикаґо. Майже вся програма концерів складалася з текстів творів Тараса Шевченка, значна частина обробок Гната Хоткевича, які ще ніколи ніде не виконувалися. Публіка була особливо захоплена цією оновленою програмою і скрізь приймала Капелю стоячими оваціями.

На жаль, з причин пізньої і гарячої пори, залі не були виповнені і концерти вийшли дефіцитові, але „капеляни" не жаліють, бо разом з Україною належно вшанували свого патрона Тараса Шевченка.

Петро Гончаренко

Сьомий з'їзд станиславівців

З роками зростає серед еміґрантів ностальгія за рідними сторонами, бажання зустрітися з приятелями молодих літ, погуторити про пройдені роки, згадати цікаві події, що їх ми переживали, спом'янути тих, що пристали у своїй мандрівці на світових просторах, про тих, що навіть не знати, чи живуть, чи ні. Бажання зійтися, забути турботи сьогоднішнього дня, полинути думками в минуле — це нині нормальне явище. Читаємо не тільки про зустрічі земляків тих чи інших околиць, але також і про з'їзди родів, з собою посвоячених.

Ще на початку цього року Центральний Комітет Станиславівщини повідомив про заплянований земляцький з'їзд 8-9-10-го вересня на оселі УНС Союзівці. Цей з'їзд буде винятково цікавим. З'їдуться наші земляки не тільки з Америки й Канади, але й з Европи, з Польщі й України. Скільки то буде втіхи й радости при зустрічах земляків, які не бачилися 50, а то й більше років.

Вже сьогодні можна собі уявити ті менші чи більші гуртки земляків, які живо оповідатимуть собі про своє життя-буття, про свої переживання.

Особливо цікавими будуть зустрічі колишніх учнів середніх шкіл, може й з трудністю будуть себе розпізнавати. Згадуватимуть шкільну лавку, товаришів, професорів, скільки то буде гумористичних і веселих згадок про минуле півстоліття.

Нам, що живемо вже довший час на еміґрації, такі з'їзди є конечні, вони нас психічно відмолоджують, а на цьому з'їзді ще й зближать з рідними сторонами.

Теперішнє покоління станиславівців, яке було наймолодшим в час 1-го З'їзду, сьогодні в більшості мають стільки років, що тодішні, з 1-го з'їзду, станиславівські „патріярхи", мусять продовжувати нашу земляцьку традицію.

Полиньмо думками на Вовчинець і над Бистриці, Крилос і Маняву, вакаційні мандри, згадаймо наші Зеленосв яточні поминки на могилах наших воїнів, з яких сліду не стало. Колишні середньошкільники згадають про мрійливі проходи доріжками парку, ті лавочки, що на них викарбували ініціяли, а то й повні імена своїх симпатій, спортові змагання, театральні вистави і чудові зустрічі Нового Року. Ті, що ще мають охоту пригадати собі ті веселі забави, напевно згадають їх при звуках оркестри на земляцькій забаві.

Вже тепер треба замовляти кімнати на Союзівці, заохотити своїх знайомих земляків вибратися на нашу земляцьку зустріч. Напевно із задоволенням будемо роз'їжджатися й очікувати нового з'їзду.

Отже, до скорого побачення!

О. Корчак-Городиський

ПОНАД 30 РОКІВ АВСТРІЮ і Мадярщину розділяв колючий дріт, натягнутий вздовж кордону за наказом мадярського комуністичного уряду. Може статися, що цей дріт піде на сувеніри. Голова австрійської фірми „Тренд коннекшен" Норберт Бруст сказав журналістам, що він запропонував мадярській фірмі „Мерт" створити спільне підприємство для виробництва сувенірів з колючого дроту. **За словами Бруста, „з 20-сантиметрового (9 дюймів) відрізка дроту вийде рожа". „Вона буде символом миру і свободи", — сказав австрійський промисловець.**

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ

бл. п. ЛЮБИ ЦІХОВЛЯС СМИК

складаємо $100.00 на Український Музей в Ню Йорку.

ЗЕНОН, ЛЮБА І АНДРІЙ ЦІХОВЛЯС

У невимовному болю повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 27-го червня 1989 р. в Торонто, Канада відійшов у Вічність наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідуньо

бл. п.

д-р ЛЮБОМИР КРОХМАЛЮК

нар. 3-го листопада 1909 р. Панчик, Україна.
ПОХОРОН відбувся 30-го червня 1989 р. Похоронений на цвинтарі св. Володимира на оселі Київ, Oakvill, Ont.

У глибокій жалобі:

дружина — СТЕФАНІЯ з роду Дацько
син — ІГОР
синова — СОФІЙКА
внуки — ТАНЯ І МИХАСЬ

Повідомляємо членів земляцтва Перемищина, що 12-го червня 1989 року відійшла у Вічність

бл. п.

МАРІЯ РОСТКОВИЧ

вдова по бл. п. Тадеєві Ростковичеві довголітньому професорові фізики і математики в українській гімназії в Перемишлі.

•

Шановним донькам п. Анні Підвербецькій і Галині Винників з Родинами, братові д-р Осипові Хомінському і дальшій Родині висловлюємо щирі співчуття.

УПРАВА ЗЕМЛЯЦТВА ПЕРЕМИЩИНА

Ділюся болючою вісткою з українським громадянством, що в Денвері, Колорадо на 93-му році життя відійшов у Вічність в невимовно довгих тяжких терпіннях мій Найдорожчий, Незабутній Муж

бл. п. проф.

ЛЕОНІД ВАСИЛЬОВИЧ БАЧИНСЬКИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Залишена в жалобі

дружина — НАТАЛІЯ
шваґерка — МЕЛАНІЯ

Похоронні відправи відбулися в суботу, 1-го липня 1989 року, о год. 10-ій ранку на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

В пам'ять Покійного проситься складати пожертви на Пластовий Музей і Музей-Архів в Клівленді.

Щотижнева...

(Закінчення зі стор. 1)

ка на Панахиду присвячену пам'яті композитора Володимира Івасюка на Личаківському цвинтарі у Львові, яку він організував.

• 22-го травня у Львові в аеропорту о 15-ій годині двоє функціонерів бтурально затримали члена ВКР УГС Вячеслава Чорновола, який разом із редактором „Кафедри" Михайлом Осадчим і членом редколегії альманаху „Євшан зілля" Валентином Стецюком прилетів з Вільнюса з конференції незалежних журналістів. Вячеслава Чорновола відвезли до районного суду міста Львова і засудили на п'ятнадцять діб арешту за участь у передвиборчому мітингу 20-го квітня. Затарималн також Валентина Стецюка, який намагався захистити Чорновола в момент нападу на нього. У відділені міліції в Стецюка вилучили п'ятсот сімдесят три примірники газети УГС „Голос відродження" No 2 і після цього його відпустили.

• 22-го травня, в день перевезення праху Тараса Шевченка на Україну, у Києві біля пам'ятника Кобзареві при активному сприянні Українського культурологічного клюбу, Української Гельсінкської Спілки та інших неформальних організацій зібралося біля десяти тисяч осіб. Перед народом виступили Іван Драч, Дмитро Павличко та інші. Люди співали народних пісень, пісні на слова Тараса Шевченка, а коли перейшли до національно-патріотичних пісень, — міліція кинулася розганяти тих, що співали, і затримала кількох осіб. На заклик активістів, обурений натовп вирушив з протестами до будинку ЦК Компартії України. На одній з вулиць демонстрантів зупинив представник міністерства внутрішніх справ України. Він через мегафон пообіцяв, що всіх затриманих буде звільнено. Невдовзі затриманих і справді звільнили. Коли вони з'явилися перед демонстрантами, то їм вручили жовто-блакитні прапори і вся громада тріюмфально вирушила до пам'ятника Тараса Шевченка.

• 23-го травня у Львові стали відомими результати повторного голосування по Львівському національно-територіяльного округу No 50, яке відбулося 21-го травня. Українська Гельсінкська Спілка, як і всі інші неформальні організації, закликала виборців бойкотувати повторне голосування, щоб домогтися включення до списку кандидатів Івана Драча. У Львові голосування бойкотувало 56 відсотків жителів. Проте, загально по окрузі, за рахунок тих районів, де місцева влада погрозами примушувала людей іти на вибори, проголосувало 65 відсотків виборців. Таким чином, не вдалося домогтися успіху через застосування бойкоту, забракло 15 відсотків. Все ж було здобуто моральну перемогу, адже результати голосування реально показали, якою величезною підтримкою користуються в народі неформальні організації.

• 23-го травня у Львові о 21-ій годині міліція забрала з дому члена УГС Ярослава Путька. Цілу ніч його протримали у відділенні міліції. Наступного дня об 11-ій годині Путька таємно привезли на одну з вулиць Львова, де в будці державної автоінспекції суддя Червоноармійського районного суду Василь Заплотинський в присутности адвоката Зіновія Багринівського та трьох міліціонерів, які виконували ролю свідків, засудив Ярослава Путька за участь у передвиборчих мітингах 3-го і 6-го травня до 15-ти діб арешту. Тимчасом дружина й товариші Ярослава Путька обійшли всі відділення міліції міста, розшукуючи захопленого, і скрізь їм відповідали, що нічого не знають про нього. Те саме їм сказали й у Червоноармійському райвідділі міліції. І лише після того, як обурені люди звернулися до міськвиконкому, заступник начальника міністерства внутрішніх справ міста Львова підполковник Вербицький дозволив дати інформацію про заарештованого, закликавши до себе на 14-ту годину дружину Ярослава Путька. Він повідомив її, що Ярослава Путька засуджено на 15 діб і відправлено до міста Самбора, Львівської области.

• 23-го травня у Чернівцях у голови Чернівецької філії УГС Валерія Кузьміна було проведено обшук. Санкцію на обшук дав прокурор Садгірського району міста Чернівців. Обшук був мотивований необхідністю вилучення спирту, який нібито Кузьмін купив у якогось злодія. Обшук проводили лейтенант Боцалюк і капітан Дерев'янко. Вони відразу почали ритися у паперах Кузьміна, з яких вилучили Декларацію УГС, передвиборчу програму Степана Хмари, листки пресслужби УГС та інші документи. Наступного дня Валерія Кузьміна викликали до районного відділення міліції, де його протримали з 19-ої години 30 хвилин до 23-ої години. Протягом майже чотирьох годин Кузьміна залякували четверо кагебістів, погрожували розправою, якщо він не припинить своєї громадської діяльности.

• 24-го травня у Хмельницькому біля ресторану „Поділля" на члена УГС Василя Рибака брутально напала група функціонерів у цивільному одязі. Його силоміць затягли до одного з номерів готелю, де вчинили обшук, Василь Рибак висловив протест проти неправомірности вчиненого. На це один з нападників відрекомендувався оперуповноваженим Управління внутрішніх справ, капітаном Олександром Пуцеруком. Він заявив, що на Василя Рибака до УВС поступила заява, ніби він має зброю. Ще один з нападників виявився дільничим інспектором міліції, старшим лейтенантом Миколою Ященком. Ніякої зброї у Василя Рибака, звісно, не виявили, проте його відвезли до Хмельницька до районного відділення міліції, яке знаходиться на вулиці Пушкіна 13, і там протримали до 2-ої години ночі. 26-го травня Василь Рибак подав заяву-протест на ім'я начальника міліції, майора Леоніда Воєвудського.

• 26-го травня до Москви з Львівської области прибула група українських католиків із священиком Ярославом Лесівим для проведення акції проти переслідування української католицької церкви. В той же день на Арбаті отець Ярослав відправив Молебень до Матері Божої. 27-го травня він відправив Молебень біля собору Василя Блаженного. 29-го травня отець Ярослав виступив на багатотисячному мітингу у Лужниках, де розповів про гоніння на Українську Католицьку Церкву на Україні. Після мітингу він мав розмову з депутатами Сахаровим й Афанасьєвим, які пообіцяли підтримати вимоги українських католиків про узаконення Української Католицької Церкви.

• У Вінниці громадські активісти, не зважаючи на заборону міськвиконкому, вирішили 26-го травня провести мітинг. У місті були розповсюджені листівки, які повідомляли про мітинг. Міліція, виконуючи розпорядження місцевої партбюрократії, переслідувала людей, які розповсюджували листівки. Так, 24-го травня був затриманий міліцією і рішенням Ленінського районного суду оштрафований за розклеювання листівок на 100 карбованців доцент політехнічного інституту Петро Кутузов. Проте властям не вдалося залякати людей. 26-го травня на вулиці Горького о 18-ій годині зібралося близько тисячі вінничан. Люди не зважали на заклики міліції — розійтися, і мітинг відбувся . На ньому виступив доцент політехнічного інституту Петро Кутузов, а також інші промовці. Вони говорили про різні соціяльні проблеми міста, про антидемократичний характер указу про мітинги, про свавілля вінницьких владможців, які незаконно забороняють мітинги, про неприпустимість дій військових у Грузії по відношенню до мирних демонстрантів тощо. Всі промовці виступали російською мовою, і коли один з промовців, член Української Гельсінкської Спілки Василь Журин звернувся до присутніх українською мовою, то його слова були зустрінуті схвальними оплесками. На мітинг прийшли представники Вінницького партійного апарату. Їхні виступи присутні сприймали вкрай негативно.

• Вийшов інформаційний бюлетень УГС „Оповісник" No2, датований 5-им травня 89-го року. В ньому вміщені матеріяли наради національно-демократичних рухів СРСР, яка відбулася в місті Таллінї 30-го квітня — 1-го травня цього року. Відповідальний за випуск бюлетеня Євген Пронюк.

• 27-го травня у Львові у будинку культури імени Кузнєцова відбулися установчі збори львівської філії товариства „Меморіял". Серед інших принциповими були виступи редактора „Кафедри" Осадчого, голови львівської філії УГС Богдана Гориня, голови Української Гельсінкської Спілки Левка Лук'яненка, поетеси Ірини Калинець, директора історичного музею Богдана Чайковського й поета Миколи Петренка, які наполягали на тому, щоб товариство „Меморіял" розслідувало злочини не лише сталінського періоду, але й брежнєвського та післябрежнєвського. На зборах обрали Раду „Меморіялу", до якої, зокрема, увійшли поет Ігор Калинець, редактор „Українського вісника" Вячеслав Чорновіл, редактор альманаху „Кафедра" Михайло Осадчий, художниця Стефанія Шабатура, член редколегії журналу „Євшан-зілля" Іван Гризько, художник Опанас Заливаха та інші. Головою львівського регіонального історико-просвітницького товариства „Меморіял" обрано академіка Ігоря Юхновського.

• 28-го травня у Львові біля стадіону „Дружба" о 14-ій годині відбувся багатотисячний мітинг, присвячений пам'яті жертв сталінсько-брежнєвських репресій на Україні. На мітинг люди прийшли з жовто-блакитними прапорами, численними гаслами протестів проти арештів активістів УГС, портретами засуджених на 15 діб Вячеслава Чорновола, Івана Макара, Ярослава Путька, переслідуваного Степана Хмари а також двох знемагаючих у тюрмах довголітніх політв'язнів Павла Кампова й Богдана Климчака. Учасники мітингу також тримали у руках транспаранти з осудом Щербицького та його партійно-бюрократичного апарату. Незважаючи на спроби ведучого мітингу Євгена Гринєва не допустити гостропроблемних виступів, деякі промовці, такі як: Михайло Горинь, Іван Кандиба, робітник Ніколаєнко та інші виступили з різким осудом партійних владоможців, які продовжують чинити беззаконня, як і раніше, тільки можливо не такими кривавими методами. Після закічення мітингу люди пройшли довгими колонами центральними вулицями міста.

• 28-го травня хмельницька обласна газета „Радянське Поділля" надрукувала статтю Йосипа Ядухи, в якій автор з позицій ганебного малоросійського лакейства робить напад на членів Української Гельсінкської Спілки Василя Рибака і його батька Володимира Рибака за їхню незалежну громадську позицію та участь в українському національно-демократичному русі.

• 28-го травня у місті Самборі Львівської области, велика група жителів міста провела мітинг протесту біля міського управління міліції проти незаконного ув'язнення на 15 діб члена УГС Ярослава Путька, якого засудили у Львові за участь у передвиборчих мітингах і відправили відбувати покарання до Самбора. Під час мітингу було зібрано багато підписів самбірчан на захист Ярослава Путька.

• 29-го травня до міста Старий Самбір, Львівської области, до відділення міліції прийшло близько двохсот селян із сіл Стара Сіль, Стара Ропа та інших, вимагаючи звільнити засудженого на 15 діб священика Української Католицької Церкви отця Михайла Волошина, якого продовжували незаконно тримати під арештом, хоча термін його ув'язнення вже закінчився. Люди заявили, що не розійдуться, доки отця Волошина не звільнять. Їх твердість примусила міліцію піти на поступки і звільнити священика.

• 31-го травня у місті Зборові, Тернопільської области о 18-ій годині міліція незаконно затримала члена Всеукраїнської Координаційної Ради УГС Михайла Гориня який їхав з Тернополя на нараду Тернопільської Ради Народного Руху України. Троє чоловіків у цивільному, один з яких згодом виявився старшим оперуповноваженим зборівського райвідділу міліції майором Володимиром Лєжніковим, під приводом з'ясування обставин якоїсь крадіжки, що сталася у Львові, зняли Михайла Гориня з автобуса і відвезли до відділення міліції. Там з ним три години вели розмову майор Лєжніков, заступник начальника карного розшуку Тернополя Іван Лисаковський та інші працівники міліції. Пізніше до відділення міліції прийшли заступник прокурора Тернопільської области Микола Яценко та прокурор Зборівського району Степан Верба. Вони стали умовляти Михайла Гориня, щоб він відмовився від свого наміру їхати до Тернополя. Горинь на це відповів категоричним „ні". Коли Горинь вийшов із відділення міліції, до нього підійшли двоє функціонерів, силоміць посадили до автомашини й повезли назад до Львова.

• Чотири дні: з 31-го травня до 3-го червня у Львові члени Української Гельсінкської Спілки проводили пікетування під будинком обласної прокуратури, протестуючи проти незаконних арештів людей за участь у передвиборчих мітингах. На плакатах пікетувальників було написано: „Прокуратура і міліція придушують свободу", „Вимагаємо звільнити Чорновола, Путька та інших заарештованих", „Коли припиниться свавілля репресивних органів?"

• 2-го червня у Львові член УГС Володимир Яворський надіслав до Москви на з'їзд народних депутатів телеграми до депутата Ростислава Братуня і Євгена Євтушенка із закликом — втрутитися і зупинити свавілля херсонських властей, за наказом яких запроторено до психлікарні члена УГС Степана Хмару за правозахисну діяльність.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УАСТ „Леви" Чикаго — „Воканда Чіфс" СК — 4:2

Продовжуються футбольні першенські ігри в чикагівських лігах. У неділю, 18-го червня, ц.р., відбули свої чергові змагання футболісти „Левів", які цим разом зустріли слабшого суперника і перемогли вислідом 4:2. Конто голів відкрив чоловий 35-літній снайпер нашої дружини Йосиф Осцітович вже на початку гри. Ще до перерви конто голів для „Левів" піднесли Богдан Недільський та Богдан Гарнецький. У свою чергу, суперники ще перед перервою знизили вислід до 1:3.

У другій половині гра набрала гостроти, в якій особливо відзначалися футболісти „Воканди". Завдяки цьому вони теж накинули швидке темпо, завдаючи обороні „Левів" багато праці. Напад нашої дружини теж проводив свої контратаки, в одній з яких оборонець суперників підгакував нашого змагуна і цим „заробив" карний стріл, з якого Осцітович здобув свого 11-го голя сезону і разом підніс рахунок 4:1. В кінцевій фазі тієї зустрічі суперники використали помилку нашого воротаря Яра Дахнівського, здобули свого другого голя змагань, яким і устійнили кінцевий вислід 4:2. Сумівські „Крила" теж виграли свої чергові змагання, цим разом з клюбом „Аврора—Кікерс" — 3:1.

Мирон Дахнівський

УАСТ „Леви" Чикаго. Перший ряд зліва: Ярко Пітак, Тим Скот, Марк Лейш, Богдан Недільський, Юрко Іваницький, Роман Ващур, Павло Іваницький, Роб Дуда, Йосиф Осцітович. Другий ряд (зліва): Роман Тхорик (2-ий воротар), Юзеф Пітула, Том Тріяптіфіліпас, Орест Дахнівський, Яро Дахнівський (воротар і тренер), Вінс Немескі, Богдан Чарнецкі, Джон Шварц (3-ій воротар).

Львівські „Карпати" нав'язали контакт з УСВТ „Чорноморська Січ"

У понеділок, 19-го червня ц.р., до Управи УСВТ „Ч. Січ" прийшов лист від відродженого футбольного клюбу у Львові „Карпати", в якому провід цього клюбу офіційно запропонував взаємні зустрічі дружин у товариських змаганнях в ЗСА і Україні.

Провід „Карпат" запропонував свою візиту до ЗСА ще в цьому році і рівночасно реванжові виступи наших футболістів у Львові, Тернополі, Луцьку, Чернівцях і Ужгороді на весні наступного року.

Базуючись на цьогорічних рішеннях загальних зборів УСЦАК щодо зустрічей з нашими спортовцями з України, управа УСВТ „Ч. Січ" розпочала вже переговори з проводом „Карпат" щодо можливостей згаданої пропозиції. Розглядається можливість змагань „Карпат" у ЗСА з українськими дружинами, що виявлять зацікавлення такими зустрічами. На реванжову поїздку в Україну пропонується збірна українців. Невдовзі будуть опубліковані висліди цих унікальних переговорів.

Розглядається теж можливість товариських змагань з інших ділянок спорту: відбиванки, тенісу, шахів, плавання. Зацікавлені українські спортові осередки і спортовці можуть вже писати в цій справі до управи УСВТ „Ч. Січ": UAEA „Chornomorska Sitch", 680 Sanford Ave., Newark, NJ 07106.

Організовується поїздка на змагання у Філядельфії збірна ЗСА — „Дніпро" Україна

У п'ятницю, 25-го серпня ц.р., у Філядельфії на стадіоні Пенсильванійського університету Френклін Філд відбудуться дуже цікаві товариські футбольні змагання репрезентації Америки з відомим сильним українським клюбом з міста Дніпропетровська, Україна, минулорічним чемпіоном СССР і цьогорічним фіналістом за чашу імперії. На ці змагання вибираються тисячі українців з Пенсильвенії і довколишніх Стейтів. На бажання симпатиків УСВТ „Ч. Січ", управа Т-ва організовує поїздку до Філядельфії на ці змагання автобусом. Зацікавленні можуть собі зарезервувати місце і квиток вступу в Управі УСВТ „Чорноморська Січ" кожного вівтірка увечорі від 8 до 9:30, при 680 Сенфорд аве., Нюарк, Н. Дж. Телефон (201)372-5988

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

„Дніпро" перемогло московський „Спартак" — 1:0

Це перша поразка, що її зазнали московські футболісти в цьогорічному сезоні. Звітові змагання відбулися в Дніпропетровську при участі 29,000 глядачів. Єдиного голя тієї зустрічі для „Дніпра" здобув Шахов з карного стрілу. В складі „Дніпра" в цих змаганнях виступали: Краковський, Юдін, Вишневський, Сидельников, Тищенко, Кудрицький, Сорокалет, Багмуть, Чередник, Шох, Сон, Лютий, Шахов.

Одеса „Чорноморець" переміг у себе вдома вірменський клюб з Єревану „Арарат", вислідом 3:1.

Харківський „Металіст" закінчив ремісом свою зустріч з білоруськими футболістами, Мінськ „Динамо" 0:0.

Київ „Динамо" зазнало поразки у Москві з місцевим клюбом „Торпедо" вислідом 0:2. Спортові журналісти, присутні на цих змаганнях, як і провід київської дружини, відзначили, що суддя Ю. Міляускас чомусь дуже помилявся „в один бік", дозволяв на грубі фавлі московських футболістів і свистав дійсні і не дійсні фавлі змагунів гостей. Призначив аж два карні стріли для москвичів, з яких вони здобули обидва голі (в одному випадку цілком безпідставно).

Донецький „Шахтар", теж на виїзді в Москві, зазнав поразки вислідом 0:3 з місцевим „Динамом". Після цих змагань в показнику табелі вищої ліги імперії веде Москва „Спартак" (21 точка). Дальші місця займають: Дніпропетровське „Дніпро" і Москва „Торпедо" (по 18), Одеса „Чорноморець" (17), Київ „Динамо" (16), Вільнюс „Жальгіріс" (14), Мінськ „Динамо", Єреван „Арарат", Москва „Динамо", Харків „Металіст" (по 12), Волгоград „Ротор" (11), Тбілісі „Динамо" (10), Душанбе „Памір" (9), Ленінград „Зеніт" (8), Донецьк „Шахтар" та Москва „Льокомотив" (7).

(от)

Перед приїздом до ЗСА дружини „Дніпро"

В серпні ц. р. до ЗСА приїде відома футбольна дружина в Україні, СССР, Европі і світі „Дніпро", минулорічний чемпіон вищої ліги СССР, чемпіон тієї ж ліги 1983 року, віцечемпіон 1987 року. У 1984 і 1985 роках „Дніпро" здобуло бронзові нагороди. Це вперше у своїй славній історії цей український футбольний клюб відвідає ЗСА. Як вже відомо, в п'ятницю, 25-го серпня ц.р., на величавому стадіоні Пенсильванійського університету Френклін Філд у Філядельфії українські футболісти відбудуть товариську зустріч із репрезентацією ЗСА. Крім цього „Дніпро" мало б відбути кілька зустрічів з університетськими дружинами і між ними в Бостоні і Конектикат.

Не зважаючи на те, що це українська дружина з міста Дніпропетровська, з України, на спортових сторінках американської преси, в реклямових летючках й інших пропагандивних матеріялах „Дніпро" перейменували на „Днепр" і замість з України йому приписали „совєтську батьківщину", точно так, як це підкинули спонзорам російські спортові політруки. Як звичайно, історія вперто повторюється, необізнані і наївні американські спортові (та чи тільки спортові) журналісти і діячі роблять для російських імперіялістів добру роботу, яку вони не можуть вже успішно робити в загниваючій імперії.

Тому нашим священим обов'язком є дати відсіч цим російським махінаціям. Українці в усіх містах, де виступатиме „Дніпро", повинні негайно реагувати на цю затію. Особисто і листовно засипати газети, що пишуть ці нісенітниці. По можливості вітати футболістів, згідно з українськими звичаями, запрошувати до своїх осередків на зустрічі. Прийти на змагання з нашими національними прапорами і кличами, транспарантами, що повинні віддзеркалювати наші прагнення і боротьбу українських спортовців-патріотів в Україні, які змагають до створення репрезентацій України для виступів на світовій арені та світовій Олімпіяді. Адже виступають футбольні репрезентації за чаші Европи і світу — Шотляндії, Валії, Північної Ірляндії. Українська РСР є членом ООН, ЮНЕСКО і інших міжнародних установ, не має такої можливості...

(от)

В НАСТУПНОМУ ТИЖНІ група чиновників Державного департаменту поїде до Ізраїля щоб з першої руки перевірити можливості переведення в життя попередньо Ізраїлем запропонованого пляну виборів. Делеґацію ЗСА очолить заступник Державного секретаря Лоренс Іґлбирґер разом з асистентом Державного секретаря для справ Близького Сходу, Джаном Келлі, а також і Денніс Росс, один з головних дорадників Державного департаменту.

Студенти...

(Закінчення зі стор. 1)

З Мюнхену група поїде до Риму щоб відвідати українські установи, зокрема українську церковну ієрархію на чолі із Патріярхом Мирославом Іваном Любачівським та візьмуть участь у запланованій авдієнції із Папою Іваном Павлом II. Вони також зупиняться на військовому цвинтарі під Монте Кассіно, щоб вшанувати пам'ять українських вояків, які боролись і загинули у польських військових формаціях під час Другої світової війни.

Під час цієї п'ятитижневої поїздки студенти побувають ще в таких містах Европи: в Австрії — Відень і Зальцбург; в Італії — Фльоренція і Венеція; в Монако — Монте Карльо ; у Франції — Ст. Рафаель і Париж, і в Швайцарії — Женева, Монтро і Зюріх.

Повертаються студенти до Америки 8-го серпня ц.р.

Маруся Чурай...

(Закінчення зі стор. 2)

Не одна сльоза на залі була реакцією почутого.

Хотіла жити, а життя
не вийшло...
Хотіла вмерти, люди не
дали,

— сказала Маруся Чурай.

Поетеса Ліна Костенко глибоко відчула трагедію молодої Марусі у своєму історичному творі „Маруся Чурай". Галина Менкуш та Ніла Крюкова передали нам його щиро, у всій його мистецькій красі, з глибоким переживанням драми.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!